

การศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

A STUDY OF PUBLIC MIND OF STUDENTS IN BASIC EDUCATION SCHOOLS

ปทุมไฉไล สิงหนาท

PATHUMCHAILAI SINGHANAT

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศและระดับชั้น ประกอบด้วยด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการเคารพสิทธิ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 387 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และ นักเรียนที่มีเพศและระดับชั้นต่างกัน มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเพศและระดับชั้นไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

คำสำคัญ : คุณลักษณะ, จิตสาธารณะ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the public-mind of the students in basic education schools which examine three different aspects were found; usage, respect other's rights, and responsibility awareness. The samples were the systematic random sampling consisting of 387 grade 7 to 9 students in basic education schools Office of Education Mattayomsuksa Area 31, in academic year 2016. The instrument used for the data collection was 5 rating scales questionnaire with the whole reliability at 0.85. The statistic used for analyzing the data was mean, standard deviation and Two Way ANOVA. The findings were as

follows: The public mind of the students in basic education schools as a whole and each aspect at a pretty good level and The public-mind comparative study of the students in different gender and grade levels in basic education schools were not significantly as a whole and each aspect. The gender and grade levels were not affecting the public-mind of the students.

Keywords : Attribute, Public mind

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงให้ความสำคัญต่อการทำงานเพื่อส่วนรวม งานจิตสาธารณะเช่นเดียวกัน โดยพระองค์พระราชทานพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 10 กรกฎาคม 2513 ความตอนหนึ่งว่า “...ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวมซึ่งเกิดจากผลงานหรือของการกระทำของคนทั้งชาติ ถ้าวัดว่าทุกคนแบ่งหน้าที่กันทำประโยชน์ให้แก่ชาติตามความถนัดและความสามารถ และเกื้อกูลกัน ไม่มีผู้ใดจะอยู่ได้และทำงานให้แก่ประเทศชาติได้โดยลำพัง...” (เปรี๊ยมศรี เศรษฐพรค์, 2553) นอกจากนี้ยังทรงเน้นย้ำเรื่องการทำงานเพื่อส่วนรวมอีกครั้งในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 12 กรกฎาคม 2518 ซึ่งมีความว่า “...ความสุขความเจริญที่แท้จริงอันควรหวังนั้น เกิดขึ้นได้จากการกระทำและความประพฤติที่เป็นธรรม มีลักษณะสร้างสรรค์ คืออำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตัว แก่ผู้อื่น ตลอดจนถึงประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วย...” (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, 2555)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกล่าวถึงเรื่องเดียวกันถึงสองครั้งแก่นักคิดใหม่จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า พระองค์ทรงมีพระเมตตาที่ปรารถนาจะช่วยให้คนไทยอยู่อย่างมีความสุขโดยการให้ผู้คนรู้จักการให้การเสียสละต่อส่วนรวม ลดความเห็นแก่ตัว มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ จากจุดเริ่มต้นดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปผลกระทบเชิงลบที่สำคัญอย่างหนึ่ง พบคือ พฤติกรรมอันเกิดจากความเสื่อมของจิตใจคน ที่กำลังเกิดขึ้นกับสังคมไทย ในภาวะที่ต้องเผชิญกับปัญหาหอบด้าน ทั้งความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ความเสื่อมโทรมของสังคมและจิตใจที่เปลี่ยนแปลงไป กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดำเนินการมาโดยต่อเนื่องได้กล่อมเกล่าให้คนไทยส่วนใหญ่มีความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใส่ใจต่อเรื่องของส่วนรวมมากเหมือนกับคนไทยในสมัยก่อน และเพราะไม่ได้เตรียมด้านบุคลากรให้มีความพร้อมในการรับกับสิ่งเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น จึงส่งผลให้เด็กและเยาวชนไม่น้อยขาดวิจรรย์ญาณในการเลือกบริโภคสิ่งที่มากับความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในจิตสำนึกสาธารณะที่เคยมีมาในอดีต เด็กและเยาวชนปัจจุบันไม่ค่อยได้นำไปปฏิบัติและปล่อยให้สูญสลายไปตามกาลเวลา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ได้มีจิตใจที่เป็นผู้ให้โดยเกิดขึ้นจากสำนึกภายใน ซึ่งดูเหมือนว่าทำได้ยาก แต่ถ้าทุกฝ่ายร่วมมือกันอย่างจริงจัง เชื่อว่าความดีงามความเป็นตัวตนของคนไทยที่แท้จริงจะกลับคืนมา (กลิน สระทองเนียม, 2552)

ความสำคัญของจิตสาธารณะ ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดการศึกษาของชาติในมาตรฐานที่ 1 ซึ่งระบุถึงจิตสาธารณะ ไว้ว่า คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมือง และพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี

และมีความสุข โดยมีตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะทางสังคมคุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสาธารณะที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนถึงการรู้จักรักษาลักษณะของโรงเรียน สังคมส่วนร่วม และประเทศชาติ ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว (มนีรัตน์ นุชชาติ, 2553) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 และมาตรา 24 กำหนดให้การจัดการสอนทุกรูปแบบเน้นให้ความสำคัญในการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกสายวิชา มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพในการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจิตสาธารณะไว้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อีกข้อหนึ่ง โดยที่สถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะโดยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 60 ชั่วโมง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาตรา 6 เน้นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการผลิตกำลังคนในด้านวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการฝึกอบรมวิชาชีพเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมรวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมทำเพื่อสังคมและประเทศชาติ

ปัจจุบันเยาวชนยังขาดความสำนึกต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของการขาดจิตสาธารณะ ซึ่งปัญหาการขาดจิตสาธารณะในสังคมไทยมีอยู่มากมาเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน จำนวนมากต่อส่วนรวมและสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชนและสังคม ดังจะเห็นได้จากข่าวและเหตุการณ์ประจำวันที่ได้มีการนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ทวีความรุนแรง มากขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติดที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน เกิดการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกทำให้เกิดแผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ เกิดน้ำท่วม สอดคล้องกับ สุริยเดว ทรีปาตี (2551) ที่ได้กล่าวถึงการวิจัยเรื่อง คุณภาพวัยรุ่น: กรณีศึกษา นักเรียนสายสามัญและสายอาชีพ พบว่า เยาวชนไทยประเมินตนเองว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อยที่สุด จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศและระดับชั้น

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบระดับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ทราบถึงการเปรียบเทียบคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศและระดับชั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 11,742 คน (สำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2559) และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane โดยการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic random sampling) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 387 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และ ระดับชั้น และ ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของ Likert (1976) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับชั้น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการเคารพสิทธิ (ศศิธร รอดย้อย, 2558) มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 โดยมีด้านการใช้มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.88 ด้านถือเป็นหน้าที่มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.87 และด้านการเคารพสิทธิมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.86

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอเข้าไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะจิตสาธารณะ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและจำแนกตามเพศและระดับชั้น มีเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.50-5.00 หมายถึง จิตสาธารณะอยู่ในระดับดี

3.50-4.49 หมายถึง จิตสาธารณะอยู่ในระดับค่อนข้างดี

2.50-3.49 หมายถึง จิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง จิตสาธารณะอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

1.00-1.49 หมายถึง จิตสาธารณะอยู่ในระดับต่ำ

วิเคราะห์ความแตกต่างของคุณลักษณะจิตสาธารณะจำแนกตามเพศและระดับชั้น โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้าน	จิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การใช้	4.24	0.53	ค่อนข้างดี
การถือเป็นที่	4.05	0.34	ค่อนข้างดี
การเคารพสิทธิ	3.95	0.88	ค่อนข้างดี
ภาพรวม	4.08	0.50	ค่อนข้างดี

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ค่อนข้างดีทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการใช้ ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.53) ด้านการถือเป็นที่ ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.34) และ ด้านการเคารพสิทธิ ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.88) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ

เพศ	จิตสาธารณะ				
		การใช้	การถือเป็นที่	การเคารพสิทธิ	รวม
ชาย (n=170)	$\bar{X}$	4.26	4.07	3.90	4.08
	S.D.	0.54	0.33	0.87	0.50
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี
หญิง (n=217)	$\bar{X}$	4.22	4.04	3.99	4.09
	S.D.	0.52	0.34	0.88	0.49
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี
รวม (n=387)	$\bar{X}$	4.24	4.05	3.95	4.08
	S.D.	0.53	0.34	0.88	0.50
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.50) พิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับ ค่อนข้างดีทั้งหมด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เพศหญิง ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.49) รองลงมาคือ เพศชาย ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.50) สำหรับการจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างดีทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับหนึ่ง ด้านการใช้ เพศชาย ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.54) รองลงมาคือ เพศหญิง ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.52) อันดับที่สอง ด้านการถือเป็นที่ เพศชาย ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.33) รองลงมาคือ เพศหญิง ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.34) และอันดับที่สาม ด้านการเคารพสิทธิ เพศหญิง ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.88) รองลงมาคือ เพศชาย ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.87)

ตารางที่ 3 ระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น มัธยมศึกษา		จิตสาธารณะ			
		การใช้	การถือเป็นหน้าที่	การเคารพสิทธิ	รวมเฉลี่ย
ปีที่ 1 (n=135)	$\bar{X}$	4.22	3.85	4.01	4.02
	S.D.	0.52	0.43	0.87	0.52
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี
ปีที่ 2 (n=129)	$\bar{X}$	4.26	4.07	3.91	4.08
	S.D.	0.55	0.33	0.87	0.51
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี
ปีที่ 3 (n=123)	$\bar{X}$	4.26	4.04	3.89	4.06
	S.D.	0.52	0.37	0.89	0.52
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี
รวมเฉลี่ย (n=387)	$\bar{X}$	4.24	4.05	3.95	4.08
	S.D.	0.53	0.34	0.88	0.50
	ระดับ	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างดี

จากตารางที่ 3 ระดับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X}$ =4.08, S.D.=0.50) พิจารณาจำแนกเป็นระดับชั้นพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดีทั้งหมด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับที่หนึ่ง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($\bar{X}$ =4.08, S.D.=0.51) อันดับที่สอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}$ =4.06, S.D.=0.52) และ อันดับที่สาม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($\bar{X}$ =4.02, S.D.=0.52) และพิจารณาจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างดีทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับที่หนึ่ง ด้านการใช้ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.55) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.52) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($\bar{X}$ =4.22, S.D.=0.52) อันดับที่สอง ด้านการถือเป็นหน้าที่ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($\bar{X}$ =4.07, S.D.=0.33) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}$ =4.04, S.D.=0.37) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($\bar{X}$ =3.85, S.D.=0.43) และ อันดับที่สาม ด้านการเคารพสิทธิ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($\bar{X}$ =4.01, S.D.=0.87) รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($\bar{X}$ =3.91, S.D.=0.87) และ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{X}$ =3.89, S.D.=0.89) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศและระดับชั้น แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
เพศ	0.01	1	0.01	0.04	0.83
ระดับชั้น	0.12	2	0.06	0.23	0.78
เพศ x ระดับชั้น	0.76	2	0.38	1.51	0.22
ความคลาดเคลื่อน	78.82	381	0.25		
รวม	5371.68	387			

**p<.01 ; *p<.05

จากตารางที่ 4 พบว่า เพศ ($F=0.04$, $Sig=0.83$) และระดับชั้น ($F=0.23$, $Sig=0.78$) ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับชั้น ($F=1.51$, $Sig=0.22$) ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับค่อนข้างดี อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในการจัดการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียนที่เสริมสร้างคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะในทุกระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทำให้นักเรียนมีพื้นฐานทางด้านคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติตนเป็นอย่างดี ดังนั้น แนวทางการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะได้นั้น ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยได้เรียนรู้จากการกระทำ และได้กระทำซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องไม่เร่งรีบ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553)

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีเพศและระดับชั้นที่แตกต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าเพศและระดับชั้นที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่อย่างใด อาจเนื่องจากการจัดหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนการจัดการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้มีการบูรณาการและเสริมสร้างคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแก่นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีระดับความลึกซึ้งของเนื้อหาไม่แตกต่างกันมากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนธรรฐา เส่งเจริญ (2556) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจิตสาธารณะของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกูรวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่านักศึกษาที่มีเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรเพศและระดับชั้นที่แตกต่างกัน

ส่งผลให้คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน แสดงว่าให้เห็นว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นະดา ศิริพา (2553) ได้ทำการศึกษาจิตสาธารณะและความสนใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะ ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่สังกัดโรงเรียนต่างกัน มีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน และ ศิริพิมล รักขามิตร (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 พบว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับ ค่อนข้างดี แต่ค่าเฉลี่ยนั้นไม่ได้สูงมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ด้านจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ ควรมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความจำเป็นต้องนำพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเพื่อนักเรียนที่ดีมีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะกับผลลัพธ์ทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กลั่น สรทองเนียม. (2552). *วิธีการสร้างเยาวชนให้เกิดจิตสาธารณะ*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2558,

จากhttp://news.sanook.com/education/education_39824.ph

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก.

เปี่ยมศรี เศรษฐพรค์. (2553). *ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของเยาวชน*

SOSของเสถียรธรรมสถาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์และศิลปะ แห่งชีวิต มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

- มณิรัตน์ นุชชาติ. (2553). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2555). ตามรอยพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- ศศิธร รอดย้อย. (2558). การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินทางศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ. (2556). การเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: แผนงานสุขภาพเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2559). ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2559, จาก <http://www.secondary.obec.go.th/information.25469=17>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). การจัดการเรียนรู้แนวใหม่. นนทบุรี : สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- นงดา ศศิธรพา. (2553). ศึกษาจิตสาธารณะและความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ศิริพิมล รักษามิตร. (2555). การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพมหานคร.
- Likert, R. (1976). *New Patterns of Management*. New York : McGraw-Hill.

ผู้เขียนบทความ

ดร. ปทุมไฉไล สิงหนาท

อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
เลขที่ 340 ถนนสุรนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา 30000
E-mail : Littlemermaid_sing@hotmail.com